

ONE PAGE INFORMATION

เกิดความรู้จากการประชุมวิชาการ เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของพยาบาลจักษุสู่ปี ๒๐๒๐ สุขภาพดีถ้วนหน้าของ WHO จัดโดย ศูนย์ตาธรรมศาสตร์ ร่วมกับ คณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางฯ และสมาคมพยาบาลเวชปฏิบัติทางตาแห่งประเทศไทย ณ โรงแรมเอเชีย เซตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ รวม ๒ วัน

ในการอบรมครั้งนี้มีหัวข้อที่น่าสนใจมากมาย และมีเนื้อหาในการอบรมค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงขอลำในบางหัวข้อของการอบรม ดังนี้

โครงการ “Vision 2020: The Right to Sight” เป็นหนึ่งในโครงการที่องค์การอนามัยโลกและองค์กร International Agency for the Prevention of Blindness (IAPB) โครงการดังกล่าวมีแนวคิดจากการตรวจวัดสายตาปกติที่ได้ค่าการตรวจที่ 20/20 ซึ่งหมายถึงการวัดค่าสายตาอ่านตัวเลขขนาดต่าง ๆ โดยที่คนปกติจะอ่านได้ที่ 20 ฟุต ก็จะรายงานเป็น 20/20 ซึ่งก็หมายถึงสายตาปกตินั่นเอง โดยมีระดับการให้บริการสาธารณสุขทางตา (WHO) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับที่ 1 เป็นการปฏิบัติงานของแพทย์ทั่วไปที่ไม่ได้รับการอบรมเฉพาะทางจักษุวิทยา ให้บริการรักษาโรคตาง่ายๆ เช่น ตาแดง เยื่อぶตาอักเสบ ให้การดูแลรักษาเบื้องต้นในภาวะฉุกเฉินทางตาได้ และส่งต่อระดับที่ 2 ต่อไป ระดับที่ 2 เป็นการทำงานของจักษุแพทย์ซึ่งผ่านการอบรมเป็นจักษุแพทย์ มีกระจายอยู่ในโรงพยาบาลประจำจังหวัดทั่วราชอาณาจักรให้การรักษาโรคตาทียุ่ยากยิ่งขึ้น ตลอดจนการผ่าตัดรักษาโรคตที่สำคัญ คือ การผ่าตัด ต้อหิน ต้อกระจก ต้อเนื้อ ตลอดจนการรักษาเบาหวานขึ้นตาด้วยแสงเลเซอร์และฉีดยา Anti VEGF ในตา ระดับที่ 3 เป็นการทำงานของโรงเรียนแพทย์ โรงพยาบาลศูนย์ (จังหวัดใหญ่ๆ) โรงพยาบาลในส่วนกลางที่มีเครื่องมือและบุคลากรที่ได้รับการอบรมเฉพาะโรคตาทียุ่ยากซับซ้อน เช่น โรคของน้ำวุ้นตา โรคจอตา โรคของเบ้าตาที่ซับซ้อน รวมทั้งการธนาคารดวงตา (eye bank) เป็นต้น

โดยสถานการณ์โรคตาและโครงการสำคัญด้านตาของประเทศไทย มีดังนี้ ๑) ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปได้รับการคัดกรองสายตาร้อยละ ๗๕ ๒) ผู้ป่วยต้อกระจกชนิดบอด (Blinding Cataract) ได้รับการผ่าตัดภายใน ๓๐ วัน ร้อยละ ๘๕ ๓) ผู้ป่วยต้อกระจกชนิดสายตาเลือนราง (Low vision Cataract) ได้รับการผ่าตัดภายใน ๙๐ วัน ร้อยละ ๘๐ ๔) ผู้ป่วยเบาหวานได้รับการคัดกรองเบาหวานเข้าจอประสาทตา ร้อยละ ๖๐ ๕) ผู้ป่วย High Risk DR ได้รับการรักษาภายใน ๓๐ วัน ร้อยละ ๑๐๐ ๖) เด็กทารกแรกเกิดที่มีความเสี่ยงต่อภาวะ ROP ได้รับการตรวจจอตา ร้อยละ ๑๐๐ ๗) เด็กนักเรียน ป.๑ ได้รับการคัดกรองสายตาโดยครูประจำชั้น ร้อยละ ๘๐ และ ๘) เด็กนักเรียน ป.๑ ที่มีความผิดปกติได้รับการตรวจโดยจักษุแพทย์ร้อยละ ๖๐

โดยบทบาทพยาบาลเพื่อบ่มสุขภาพตาดีถ้วนหน้า ๒๐๒๐ การพัฒนาทางด้านจักษุ ดังนี้ ๑) จัดทำโครงการเพิ่มการผลิต ONP โดยคิดอัตราส่วน ONP ๑ : ๓๐,๐๐๐ ประชากร หรือ ๒ : ๑ จักษุแพทย์ เพิ่ม ๑,๒๐๐ คน (ทดแทนการเกษียณอายุราชการด้วยประมาณ ๑๐๐ คน) ๒) เพิ่มศักยภาพพยาบาลวิชาชีพประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หลักสูตร ๓ วัน จำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง (Eye Nurses) เพื่อให้สามารถจัดการกับ Emergency eye care รวมทั้ง Screening เพื่อส่งต่อได้ ๓) เพิ่มศักยภาพพยาบาลวิชาชีพประจำโรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๘๐๐ รพ.ชุมชน หลักสูตร ๓ สัปดาห์ (Community Eye nurses) ๔) Nurse specialist in Eye Care ให้แก่ Excellent Center เช่น Retina, Cornea, Glaucoma Low vision, หลักสูตรละประมาณ ๔ สัปดาห์

สรุป ประเด็นการพยาบาลทางด้านจักษุมีความสำคัญและเป็นความท้าทายของทั่วโลก ทั้งในด้านการดูแลและนวัตกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของพยาบาลจักษุจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อน บุคลากรจึงควรได้รับการพัฒนาในองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ในดูแลผู้ป่วยและให้ความรู้แก่นักศึกษาพยาบาลและบุคคลอื่นได้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป